

ფრიდრიხ ნიცშე
დიონისეს დითირამები

მერწყული

Friedrich Nietzsche

DIONYSOS-DITHYRAMBEN

Ins Georgische übertragen

von

Dato Barbakadse

Diese Ausgabe wurde unterstützt von
Stephan Frei und Magdalena Sprich

მეორე გამოცემა

© 2021 (თარგმანი) დათო ბარბაქაძე

გამომცემლობა მერნჟული
თბილისი 2022, თებერვალი

ISBN 978-9941-8-4126-2

ფილოსოფიის ნიშნები

მოდული 1. ფილოსოფიის ძირითადი კონცეფციები

გვერდებიდან თარგმანად
დათმობა დახმარება

Indem ich der Menschheit eine unbegrenzte Wohltat erweisen will, gebe ich ihr meine Dithyramben.

Ich lege sie in die Hände des Dichters der Isoline, des größten und ersten Satyr, der heute lebt – und nicht nur heute...

Dionysos

ვინაიდან კაცობრიობისთვის უსაზღვრო ქველმოქმედების გაწე-
ვა მსურს, მე მას ვუბოძებ ჩემს დითირამებს.
მე მათ მიუხედავად „იზოლინეს“ მკოსანს, ამჟამად – და არა მხო-
ლოდ ამჟამად – მცხოვრებ უდიდეს და ზირველ სატირს...

დიონისე

Nur Narr! Nur Dichter!

Bei abgehellter Luft,
wenn schon des Taus Tröstung
zur Erde niederquillt,
unsichtbar, auch ungehört
– denn zartes Schuhwerk trägt
der Tröster Tau gleich allen Trostmilden –
gedenkst du da, gedenkst du, heißes Herz,
wie einst du durstetest,
nach himmlischen Tränen und Taugeträufel
versengt und müde durstetest,
dieweil auf gelben Graspfaden
boshaft abendliche Sonnenblicke
durch schwarze Bäume um dich liefen,
blendende Sonnen- Glutblicke, schadenfrohe.

»Der *Wahrheit* Freier – du?« so höhnten sie –
»Nein! nur ein Dichter!
ein Tier, ein listiges, raubendes, schleichendes,
das lügen muß,
das wissentlich, willentlich lügen muß,
nach Beute lüstern,
bunt verlarvt,
sich selbst zur Larve,

მხოლოდ მასხარა! მხოლოდ მგოსანი!

ჭაერში შუქის მიმოფენისას,
როცა ცვარ-ნამის ნუგეში უკვე
დედამიწისკენ მოიჩქარის,
უჩინო და უჩამიხუძო
– რაკი ნატოფი ხამლით მოსილა
ნუგეშისმცემი ცვარ-ნამი, მსგავსად გულმონუაღე ეველა
ნუგეშის –

თუ განსენდება, თუ იხსენებ, მსურვალე გულო,
რარიგ მწუურვალე ჰგიებდი ერთ დროს,
დაღლილ-დათუთქულს ცრემლნი ციურნი
და მოწანწკარე ცის ნამი როს მოგწუურებოდა,
ბალახმოუფითლულ ბილიკებზე კი
შავ ხეებს შორის გამოცხრილულ მწუსრის მზის მხერებს
გაბორტებით გაემართათ შენს ირგვლივ როკვა,
მზის ავითგანმცხრომ, ჩინისწამგვრელ, ვარვარა მხერებს.

„შენ ხარ სასიძო ჭეშმარიტების?“ – ქიჩქილებდნენ
ისინი ასე –

„არა! მგოსანი მხოლოდ და მხოლოდ!
ნადირი, ფლიდი, მტაცებელი, ჰარვით მცოცავი,
რომელიც მიწუივ უნდა ცრუობდეს,
განზრანს, ნებისად უნდა ცრუობდეს,
ნადავლის წვდომით ატანილი,

sich selbst zur Beute,
das – der Wahrheit Freier?...

Nur Narr! nur Dichter!
Nur Buntres redend,
aus Narrenlarven bunt herausredend,
herumsteigend auf lügnerrischen Wortbrücken,
auf Lügen-Regenbogen
zwischen falschen Himmeln
herumschweifend, herumschleichend –
nur Narr! *nur* Dichter!...

Das – der Wahrheit Freier?...
Nicht still, starr, glatt, kalt,
zum Bilde worden,
zur Gottes-Säule,
nicht aufgestellt vor Tempeln,
eines Gottes Türwart:
nein! feindselig solchen Tugend-Standbildern,
in jeder Wildnis heimischer als in Tempeln,
voll Katzen-Mutwillens
durch jedes Fenster springend
husch! in jeden Zufall,
jedem Urwalde zuschnüffelnd,
daß du in Urwäldern
unter buntzottigen Raubtieren

ჭრელნიღბიანი,
თვისივ თავისთვის ქცეული ნიღბად,
თვისივ თავისთვის მსხვერზლად ქცეული,
ეს სასიძოა ჭეშმარიტების?...

მხოლოდ მასხარა! მხოლოდ მგოსანი!
მხოლოდ და მხოლოდ ჭრელმოუბარი,
მასხარაული ნიღბებიდან გამოუბარი,
ცრუსიტუაობის ხიდებზე რომ ასწრაფდება სვიარ-სვიარით,
რიოშ ზეცაში,
ტეუილებს ცისარტყელაზე,
მოხეტიალე, მიმომოხსავი –
მხოლოდ მასხარა! მხოლოდ მგოსანი!

ეს სასიძოა ჭეშმარიტების?...

არა მდუმარი, შეუძრავი, სწორი და ცივი,
ხატად ქცეული,
სვეტად უფლისა,
არაღმართული ტაძართა წინ,
მცველად ღვთის ბჭეთა:
არა! სიკეთის ასევეითარ ქანდაკთა მტერი,
იმაზე მეტად შინაური უშენ ალაგთა, ვიდრე – ტაძართა,
მთლად კატისებრი თავგასულობით
ნებისმიერი სარკმლით მიმსლტომი –
ჰოპ! – ნებისმიერ შემთხვევითობას,

sündlich gesund und schön und bunt liefest,
mit lüsternen Lefzen,
selig-höhnisch, selig-höllisch, selig-blutigierig,
raubend, schleichend, *lügend* liefest...

Oder dem Adler gleich, der lange,
lange starr in Abgründe blickt,
in *seine* Abgründe...
– o wie sie sich hier hinab,
hinunter, hinein,
in immer tiefere Tiefen ringeln! –

Dann,
plötzlich,
geraden Flugs,
gezückten Zugs
auf *Lämmer* stoßen,
jach hinab, heißhungrig,
nach Lämmern lüstern,
gram allen Lamms-Seelen,
grimmig gram allem, was blickt
tugendhaft, schafmäßig, krauswollig,
dumm, mit Lammsmilch-Wohlwollen...

Also
adlerhaft, pantherhaft

sind des Dichters Sehnsüchte,
sind *deine* Sehnsüchte unter tausend Larven,
du Narr! du Dichter!...

Der du den Menschen schautest
so *Gott* als *Schaf* –,
den *Gott zerreißen* im Menschen
wie das Schaf im Menschen
und zerreißend *lachen* –

das, das ist deine Seligkeit,
eines Panthers und Adlers Seligkeit,
eines Dichters und Narren Seligkeit!«...

Bei abgehellter Luft,
wenn schon des Monds Sichel
grün zwischen Purpurröten
und neidisch hinschleicht,
– dem Tage feind,
mit jedem Schritte heimlich
an Rosen-Hängematten
hinsichelnd, bis sie sinken,
nachtsabwärts blaß hinabsinken:
so sank ich selber einstmals
aus meinem Wahrheits-Wahnsinne,

სასტიკად მწერალი უველაფერზე, რაც გამოიმჯერს
სათნოდ, ცხვარივით, დახუჭუჭებულ-დაბამბულივით,
სულელურად და ცხვრის-რმისადმი-კეთილგანწყობით...

მაშ,

არწივისებრს, ჰანტერისებრს
ელტვის მკოსანი,
ეს ლტოლვებია შენეული, ათას ნიღაბქვეშ,
ვინც მასხარა ხარ! ვინც ხარ მკოსანი!...

შენ, ადამიანს ვინც უმზერდი
ვით ღმერთს და ვით ცხვარს—
ადამიანში ღმერთის დამფლეთი,
ვით ცხვრის დამფლეთი ადამიანში,
და სიცილით მათი დამფლეთი —

ეს არის შენი ნეტარება, სწორედ ეს არის,
ნეტარება ჰანტერასი და არწივისა,
ნეტარება კვლავ მკოსნისა და მასხარასი!...”

ჰაერში შუქის მიმოფენისას,
და როცა უკვე მთვარის ნამკალი
მეწამულთ შორის მწვანედ ჩენილი
და შურით სავსე მიიმურწება,
— იგივე დღის მტერი,

aus meinen Tages-Sehnsüchten,
des Tages müde, krank vom Lichte,
– sank abwärts, abendwärts, schattenwärts,
von einer Wahrheit
verbrannt und durstig
– gedenkst du noch, gedenkst du, heißes Herz,
wie da du durstetest? –
daß ich verbannt sei
von aller Wahrheit!
Nur Narr! Nur Dichter!...

თითოეული ბიჭით ფარულად
მომნამკლავი ვარდთა-ფარდავთა,
დაეშვებიან ვიდრე ისინი,
გაფითრებულნი წუგდიადისკენ დაქანდებიან:

ასე დაექანდი თავად ოდესღაც
ჩემეული ჭეშმარიტების-შეშლილობიდან,
ჩემეულთა დღის-წადილთაგან,
დღით დაქანცული, ნათლით სნეული,
— თავქვე დაექანდი, მიმწუსრისკენ და ჩრდილებისკენ,
ჭეშმარიტებით
დამწვარი და მოწუწურებული
— კვლავაც თუ განსოვს, თუ იხსენებ, მხურვალე გულო,
რარივ მწუწრვალნი ჰგვიბედი შენ იქ? —
რომ მე დევნილად ვექვს
ვეულა ჭეშმარიტებას!
მხოლოდ მასხარა! მხოლოდ მგოსანი!...

**Die Wüste wächst:
weh dem, der Wüsten birgt...**

Ha!
Feierlich!
ein würdiger Anfang!
afrikanisch feierlich!
eines Löwen würdig
oder eines moralischen Brüllaffen...
– aber nichts für euch,
ihr allerliebsten Freundinnen,
zu deren Füßen mir,
einem Europäer unter Palmen,
zu sitzen vergönnt ist. Sela.

Wunderbar wahrlich!
Da sitze ich nun,
der Wüste nahe und bereits
so ferne wieder der Wüste,
auch in nichts noch verwüstet:
nämlich hinabgeschluckt
von dieser kleinen Oasis
– sie sperrte gerade gähnend
ihr liebliches Maul auf,
das wohlriechendste aller Mäulchen:

**უდაბნო ზეობს:
ვაი ძან, ვინც უდაბნოთ მაღაფს...**

ჰა!

საზეიმო!

ღირსეული დასაწყისი!

აფრიკულად საზეიმო!

ლომის ღირსი

ან ღრიალა მორალური მაიმუნისა...

— თუმც არა თქვენი,

უძვირფასესო მეგობარო ასულებო,

ვისთა ფერწითთაც

მე, ამ ვეროზელს ჰაღმების ქვეშ,

მორთხმის ნება მებოძა. სელა.

ჭეშმარიტად საოცარია!

აქ ვზივარ ახლა,

უდაბნოსთან ახლოს და უკვე

ასე შორს იმავე უდაბნოვან,

ხოლო იქვე — არარაშიც უდაბნოდქმნილი:

ანუ შთანთქმული

ამ მცირედი ოაზისისგან —

მთქნარებით განხვანა

მიმზიდველი თავისი ჰირი,

სურნელოვანი, ვიდრე ეველა ციცქნა ჰირია:

da fiel ich hinein,
hinab, hindurch – unter euch,
ihr allerliebsten Freundinnen! Sela.

Heil, Heil jenem Walfische,
wenn er also es seinem Gaste
wohlsein ließ! – ihr versteht
meine gelehrte Anspielung?...

Heil seinem Bauche,
wenn es also
ein so lieblicher Oasis-Bauch war,
gleich diesem: was ich aber in Zweifel ziehe.
Dafür komme ich aus Europa,
das zweifelsüchtiger ist als alle Eheweibchen.
Möge Gott es bessern!
Amen.

Da sitze ich nun,
in dieser kleinsten Oasis,
einer Dattel gleich,
braun, durchsüßt, goldschwürig,
lüstern nach einem runden Mädchen-Maule,
mehr aber noch nach mädchenhaften
eiskalten schneeweißen schneidigen

ჩავევარდი კიდევც ამ დროს მასში,
ქვევით, განმსჭვალვით – თქვენდა შორის,
უსავევარლესნო მეგობარნო ასულნო! სელა.

დიდება იეოს, იმ ვეშაზის იეოს დიდება,
კეთილდღეობა თუ ანება,
მაშ, თავის სტუმარს! – სვდებით
განსწავლულ ჩემს მინიშნებას?...

დიდება იეოს მისი სტომაქის,
მაშ, მსგავსი სტომაქ-ოაზისი
თუ იეო იგი თავისი ხიბლით,
ვით – ეს: რაც, თუძცა, ჩემს ეჭვს ალვივებს.
ამიტომაც ვარ მე ევროზიდან,
რომელიც ვეველა დედაკაცზე ეჭვიანია!
გამოკეთება მისი ღმერთმა ინებოს!
ამინ.

აქ ვზივარ ახლა,
ამ უმცირეს ოაზისში,
მსგავსი ფინიკის,
მურა, დამტკებარი, თხრამლოქროვანი,
დახარბებული ქალწულის მრგვალ ზირს,
მაგრამ უმეტეს – ქალწულებრივ
ცივეინულოვან თოვლივით თეთრ ფსაქათათა

Beißzähnen: nach denen nämlich
lechzt das Herz allen heißen Datteln. Sela.

Den genannten Südfrüchten
ähnlich, allzuähnlich
liege ich hier, von kleinen
Flügelkäfern
umtänzelt und umspielt,
insgleichen von noch kleineren
törichtereren boshafteren
Wünschen und Einfällen, –
umlagert von euch,
ihr stummen, ihr ahnungsvollen
Mädchen-Katzen
Dudu und Suleika
– *umsphinxt*, daß ich in ein Wort
viel Gefühle stopfe
(– vergebe mir Gott
diese Sprachsünde!...)
– sitze hier, die beste Luft schnüffelnd,
Paradieses-Luft wahrlich,
lichte leichte Luft, goldgestreifte,
so gute Luft nur je
vom Monde herabfiel,
sei es aus Zufall

მჭრელ კბილებს: უველა მოვარვარე ფინიკის გული
შეპერობილია სწორედ მათი წყურვილით. სელა.

დასახელებულ ამ სამხრეთულ ნაყოფთა
მსგავსად, ერთობ მსგავსადაც,
ვწევარ აქ, სადაც ციცქნა
ფრთოსანი ხოჭოები
დამცეკვავენ-დამთამაშებენ,
კვალად კი — მათზე უფრო ციცქნა,
უფრო უგნური, მათზე უფრო აბესარი
სურვილები და ხუმტურები, —
გარემორტემული თქვენით,
უტევო, წინასწარმჭვრეტო
გოგონებო-ციცებო
დუღუ და ზულეიკა
— შემოხფინქსული, ერთ სიტუვაში
ჩამტმასნელი ბევრი შეგრძნების
(შემინდე, ღმერთო,
ენობრივი ეს შეცოდება!...)
— აქ ვზივარ, ვენოსავ ჰაერთაგან საუკეთესოს,
ჭემმარტად სამოთხის-ჰაერს,
ნათლით აღსავსე მსუბუქ ჰაერს, ოქროს სხივოსანს,
ოდენ იმგვარად ამო ჰაერს, ოდინდელ დროში
მთვარიდან რომ ჩამობნეულა,
თუნდაც შემთხვევით

oder geschah es aus Übermute?
wie die alten Dichter erzählen.
Ich Zweifler aber ziehe es in Zweifel,
dafür komme ich
aus Europa,
das zweifelsüchtiger ist als alle Eheweibchen.
Möge Gott es bessern!
Amen.

Diese schönste Luft atmend,
mit Nüstern geschwellt gleich Bechern,
ohne Zukunft, ohne Erinnerungen,
so sitze ich hier, ihr
allerliebsten Freundinnen,
und sehe der Palme zu,
wie sie, einer Tänzerin gleich,
sich biegt, und schmiegt und in der Hüfte wiegt
– man tut es mit, sieht man lange zu...
einer Tänzerin gleich, die, wie mir scheinen will,
zu lange schon, gefährlich lange
immer, immer nur auf *einem* Beinchen stand?
– da vergaß sie darob, wie mir scheinen will,
das *andre* Beinchen?
Vergebens wenigstens
suchte ich das vermißte

ან, შესაძლოა, ქედმაღლობის მიზეზით მოხდა?
ძველი მკონხები ამას როგორც იუწყებიან.
მაგრამ მე, ეჭვის მკონხებელი, ეჭვით ვჭვრეტ ამას,
ამიტომაც ვარ მე
ვეროზიდან,
რომელიც ვეველა დედაკაცზე ეჭვიანია!
გამოკეთება მისი ღმერთმა ინებოს!
ამინ.

ოდეს უმშვენეს ამ ჰაერს ვსუნთქავ,
ოდეს ნესტონი აღმესებია კათხათა მსგავსად,
უმერძისოს, მოგონებათა გარეშე შთენილს,
მე აქ ამგვარად მჯდომარე ვარ,
უძვირფასესო მეგობარო ასულებო,
და ვუმზერ ზაღმას,
მოცეკვავე ასულის მსგავსად,
რარივ იხრება, მოიქნება, თემოები მიმოერწევა
— ვინც ხანგრძლივ უმზერს, კიდევ აჭეუება...
მოცეკვავე ასულის მსგავსად, რომელიც უკავე,
როგორც მე ვფიქრობ, ერთობ დიდხანს, საშიშად დიდხანს,
მიწევი და მიწევი, ცალ ფეხზე იდგა?
— მას ამისგანვე დაავიწუდა, როგორც მე ვფიქრობ,
მეორე ფეხი?
ნებისმიერ შემთხვევაში, სულ ამოდ
ვეძიებდი მოსაკლისებულ

Zwillings-Kleinod

– nämlich das andre Beinchen –

in der heiligen Nähe

ihrer allerliebsten, allerzierlichsten

Fächer- und Flatter- und Flitter-Röckchens.

Ja, wenn ihr mir, ihr schönen Freundinnen,

ganz glauben wollt:

sie hat es *verloren*...

Hu! Hu! Hu! Hu! Huh!...

Es ist dahin,

auf ewig dahin,

das andre Beinchen!

O schade um dies liebliche andre Beinchen!

Wo – mag es wohl weilen und verlassen trauern,

dieses einsame Beinchen?

In Furcht vielleicht vor einem

grimmen gelben blondgelockten

Löwen-Untiere? oder gar schon

abgenagt, abgeknappert –

erbärmlich! wehe! wehe! abgeknabbert! Sela.

O weint mir nicht,

weiche Herzen!

Weint mir nicht, ihr

Dattel-Herzen! Milch-Busen!

ტუუაის-საუნჯეს

– ანუ სწორედ მეორე ფენს –

მე ამ წმინდა სიანგლოვეში

უძვირფასესი, უნატოფესი,

მარმაშ-მარაოდ-მოზინული მისი კაბისა.

დიანს, ლამაზო მეგობარო ასულებო,

თუ ინებებთ, მერწმუნოთ სრულად:

მან ის დაკარგა...

ოჰ! ოჰ! ოჰ! ოჰ! ოჰ!...

ის გარდასულა,

სამუდამოდ გარდასულა,

მეორე ფენი!

ო, ეს მეორე მიმხიდეული ფენუკა რაროგ სინანულს აღძრავს!

მაინც სად ჰყოვნებს და მწუსარებს მიტოვებული

ეს ფენუკა, მარტოდ შთენილი?

მოცული, იქნებ,

მძვინვარე და ევითელი და ჩაღისფრადგ რუსაფაფრიანი

ლომ-ურჩხულის წინაშე შიშით? ან სულაც უკვე

შემოხრული, შემოფხაული –

შემოღრღნილი! ავაჰ! ავაჰ! საბრალო! სელა.

ო, ნუ იტირებთ ჩემს წინაშე,

გულნოსათუთნო!

ნუ შემომტირით,

ფინიკნო-გულნო, კერტნო-რძიანნო!

Ihr Süßholz-Herz-
Beutelchen!
Sei ein Mann, Suleika! Mut! Mut!

Weine nicht mehr,
bleiche Dudu!
– Oder sollte vielleicht
etwas Stärkeres, Herz-Stärkendes
hier am Platze sein?
ein gesalbter Spruch?
ein feierlicher Zuspruch?...

Ha!
Herauf, Würde!
Blase, blase wieder,
Blasebalg der Tugend!
Ha!

Noch einmal brüllen,
moralisch brüllen,
als moralischer Löwe vor den Töchtern der Wüste
brüllen!

– Denn Tugend-Geheil,
ihr allerliebsten Mädchen,
ist mehr als alles

თქვენ, ძირტკბილა-გულის-
ჰერანგნო!
მამაკაცობდე, ზულეიკა! სიმამაცე! გაბედულებას!

ნულარ იტირებ,
ფერმკრთალო დუდუ!
— ან, იქნებ, ჯერ არს,
რამ უმტკიცესი, გულის-განმამტკიცებელი
მოიღებოდეს?
ზეთით ცხებული რამ იგავი?
საზეიმო ნუგეშისცემა?...

ჰეი!
მოდექი, ღირსებაო!
ჩაჭბერე და ჩაჭბერე კვლავაც
სათნოების საბერველს!
ჰეი!

კიდევ ერთხელ იღრიალე,
მორალურად იღრიალე,
მორალური ღომის მსგავსად იღრიალე ამ უდაბნოს
ასულთა თვალწინ!

— რაკი, ასულნო უსაუვარლესნო,
სათნოების ეგ ღრიალი
არის მეტი, ვიდრე ყველა

Europäer-Inbrunst, Europäer-Heißhunger!
Und da stehe ich schon,
als Europäer,
ich kann nicht anders, Gott helfe mir!
Amen!

Die Wüste wächst: weh dem, der Wüsten birgt!
Stein knirscht an Stein, die Wüste schlingt und würgt.
Der ungeheure Tod blickt glühend braun
und *kaut* –, sein Leben ist sein Kaun...

Vergiß nicht, Mensch, den Wollust ausgelobt:
du – bist der Stein, die Wüste, bist der Tod...

ძალისხმევა ევროპელის, უძლებობა ევროპელისა!
და შე უკვე აქ ვდგავარ,
როგორც ევროპელი,
სხვაგვარ არ ძალძიძს, შემეწიე, უფალო!
ამინ!

უდაბნო ზეობს: ვაი მას, ვინც უდაბნოთ ძალაღვს!
ქვა ქვას ეფუშნება, და უდაბნო აშთობს და შთანთქავს.
იმზერს სიკვდილი საზარელი, ღაღარი ბნელი,
და ცოხნის—, მისი სიცოცხლეა მისივე ცოხნა...

აღამიანო, ვინც ტეობის ცეცხლს ხარ თავმიღვნილი,
გახსოვდეს: შენ ხარ ქვა, უდაბნო, შენ ხარ სიკვდილი...

Letzter Wille

So sterben,
wie ich ihn einst sterben sah –,
den Freund, der Blitze und Blicke
göttlich in meine dunkle Jugend warf:
– mutwillig und tief,
in der Schlacht ein Tänzer –,

unter Kriegern der Heiterste,
unter Siegern der Schwerste,
auf seinem Schicksal ein Schicksal stehend,
hart, nachdenklich, vordenklich –:

erzitternd darob, *daß* er siegte,
jauchzend darüber, daß er *sterbend* siegte –:

befehlend, indem er starb,
– und er befahl, daß man *vernichte*...

So sterben,
wie ich ihn einst sterben sah:
siegend, *vernichtend*...

უკანასკნელი ნება

იმგვარად კვდომა,
როგორც ერთ დროს მე ვინილუ მკვდომარე იგი —,
მეგობარი, ელვებს და ჭვირებს
ღვთაებრივად რომ შეტყორცნიდა ჩემს დაბურულ სიჭაბუკეში:
— თავნება და ღრმა,
ბრძოლად მროკველი —,

მებრძოლთა შორის უღაღესი,
მძლევეთა შორის უმწუნარესი,
თვისსავე ბედზე შემდგარი ბედად,
კერკეტი, ჭვრეტას მიუოლილი, წინასწარმჭვრეტი —:

იმის გამო მოძაგძაგე, რომ გაიმარჯვა,
იმის გამო მოტუინარე, მომაკვდავმა რომ გაიმარჯვა —:

ოდეს კვდებოდა, მბრძანებელი,
— მან კი ბრძანა ნადვ ურისცემა...

იმგვარად კვდომა,
როგორც ერთ დროს მე ვინილუ მკვდომარე იგი:
გამმარჯვებელი, ნადვ ურმცემელი...

Zwischen Raubvögeln

Wer hier hinab will,
wie schnell
schluckt den die Tiefe!
– Aber du, Zarathustra,
liebst den Abgrund noch,
tust der *Tanne* es gleich? –

Die schlägt Wurzeln, wo
der Fels selbst schauernd
zur Tiefe blickt –,
die zögert an Abgründen,
wo alles rings
hinunter will:
zwischen der Ungeduld
wildem Gerölls, stürzenden Bachs
geduldig duldend, hart, schweigsam,
einsam...

Einsam!

Wer wagte es auch,
hier zu Gast zu sein,
dir Gast zu sein?...
Ein Raubvogel vielleicht,

მტაცებელ ფრინველთა შორის

ვისაც აქ თავქვე უნებებია,
რარიც სწრაფად შთაინთქმება
ის სიღრმის მიერ!
— მაგრამ უფსკრული
კვლავ თუ გიყვარს, ხარათუშტრა,
მსგავსად სოჭისა? —

მას იქ გაუდგამს ფესვი, სადაც
თვით კლდე შემრული
ჩაჭყურებს სიღრმეს —,
იგი ეოვნდება უფსკრულეთთან,
სადაც ირგვლივ ეოველივეს
თავდაღმა ნებავს:
უთმენლობათა შორის
ველური ქვაგორვილის, წყალვარდნილისა
მოთმენით მთმენი, სიტყვაუტყვი, მტკიცე,
ეული...

ეული!

სხვა ვინ გაბედავდა
აქ სტუმრად ეოფნას?
შენს სტუმრად ეოფნას?
მტაცებელი ფრინველი სწორედ,

der hängt sich wohl
dem standhaften Dulder
schadenfroh ins Haar,
mit irrem Gelächter,
einem Raubvogel-Gelächter...

Wozu so standhaft?
– höhnt er grausam:
man muß Flügel haben, wenn man
den Abgrund liebt...
man muß nicht hängen bleiben,
wie du, Gehängter! –

O Zarathustra,
grausamster Nimrod!
Jüngst Jünger noch Gottes,
das Fangnetz aller Tugend,
der Pfeil des Bösen! –
Jetzt –
von dir selber erjagt,
deine eigene Beute,
in dich selber eingebohrt...

Jetzt –
einsam mit dir,

ავითგანმცხრომი
უღრეკ მთმენს თმაში
რომ შეჰკიდვია,
შლეგი სორსოცით,
მტაცებელი ფრთოსნის სორსოცით...

რისთვის ამგვარი უღრეკობა?
— დაჰქირქილებს იგი სასტიკად:
ფრთა უნდა ჰქონდეთ მაშინ, როცა
უფსკრულს ეტრფიან...
არ უნდა იყონ შეკიდულნი,
შენ რარიგაც დარჩენილხარ, ჩამოკიდული!—

ო, ზარათუშტრა,
ნებროთ-მეთქი, უსასტიკესო!
ჯერაცვე ღმერთის მონადირევ მოკლე დროის წინ,
ეველა სიქველის სათხვევლო,
და ისარო ბოროტებისა!—
ანლა კი —
მონადირებულო შენივე მიერ,
შენივ ნადავლო,
ჩაისრულო თავად შენშივე...

ანლა კი —
შენით მარტოეულო,

zwiesam im eignen Wissen,
zwischen hundert Spiegeln
vor dir selber falsch,
zwischen hundert Erinnerungen
ungewiß,
an jeder Wunde müd,
an jedem Froste kalt,
in eignen Stricken gewürgt,
Selbstkenner!
Selbstenker!

Was bandest du dich
mit dem Strick deiner Weisheit?
Was locktest du dich
ins Paradies der alten Schlange?
Was schlichst du dich ein
in *dich* – in *dich*?...

Ein Kranker nun,
der an Schlangengift krank ist;
ein Gefangner nun,
der das härteste Los zog:
im eignen Schachte
gebückt arbeitend,
in dich selber eingehöhlt,

შენი ცოდნაში მრჩობლეულო,
ას სარკეს შორის
შენი თავის წინაშე ეალებო,
ას მოგონებას შორის
ვერძცოდნევ,
ეველა ჭრილობით გამოღლილო,
ეველა ეინვას შეეინულო,
შენივ ბაწრით ეელმოეუღულო,
თავისმცნობელო!
თავისმხრჩობელო!

რად გაიბაწრე თავი
შენი სიბრძნისვე ბაწრით?
რად შეიტეუე შენი თავი
სამოთხეში ძველი გველისა?
შენ-ში – შენ-ში
რად შეიზარე?...

აწ სნეული ხარ,
გველის შხამით რომ დასენილხარ;
აწ ტუსადი ხარ,
უმწარესი რომ გერგო წილი:
შენს მადაროში
მოკაკული ირჯებოდე,
შენივ თავში შეღრუვდებოდე,

dich selber angrabend,
unbehilflich,
steif,
ein Leichnam –,
von hundert Lasten übertürmt,
von dir überlastet,
ein *Wissender!*
ein *Selbsterkenner!*
der *weise Zarathustra!*...

Du suchtest die schwerste Last:
da fandest du *dich* –,
du wirfst dich nicht ab von dir...

Lauernd,
kauernd,
einer, der schon nicht mehr aufrecht steht!
Du verwächst mir noch mit deinem Grabe,
verwachsener Geist!...

Und jüngst noch so stolz,
auf allen Stelzen deines Stolzes!
Jüngst noch der Einsiedler ohne Gott,
der Zweisiedler mit dem Teufel,
der scharlachne Prinz jedes Übermuts!...

ასამარებდგ შენივე თავს,
უსუსური,
გახვეებული,
გვამი—
ასევეტი ტვირთით ტვირთული,
სწორედ შენით გადატვირთული,
ძვლენ!
შენივე თავის შემცნობი!
ზარათუშტრა, ბრძენკაცი ვინც ხარ!...

შენ ეძიებდი უძძიძეს ტვირთს:
ჰპოვე კიდევ შენივე თავი—
ვერ გარდაიგდებ შენივე თავს შენგან...

ჩასაფრებული,
ჩაკაკვებული,
იგი, ვინც უკვე ველანსდროს აღიმართები!
შენი საძარის ბორცვს შესრდილიც დამენახვები,
შესრდილი სული!...

ანლახან ჯერაც ერთობ ამაჟი,
დამარებული შენეული სიამაჟის ეველა ოჩოფესს!
ანლახან ჯერაც განდგეილი უღვთოდ შთენილი,
ეშმაკთან ერთად განდგეილი,
აღისფერი ზრინცი ეველა ქედმაღლობისა!...

Jetzt –
zwischen zwei Nichtse
eingekrümmt,
ein Fragezeichen,
ein müdes Rätsel –
ein Rätsel für *Raubvögel*...
– sie werden dich schon »lösen«,
sie hungern schon nach deiner »Lösung«,
sie flattern schon um dich, ihr Rätsel,
um dich, Gehenkter!...
O Zarathustra!...
Selbstkenner!...
Selbsthenker!...

ასლა კი –
ორთა არარათა შორის
ღუნვილი,
კითხვის ნიშანი,
გამოღლილი გამოცანა –
გამოცანა მტაცებელი ფრინველებისთვის...
– ისინი კი დასტურ “ავსნიან”,
მათ დასტურ შიათ შენი “ავსნა”,
დასტურ ირგვლივ დაგ ფრანაშფრანაშებენ, მათ გამოცანას,
შენ, ჩამომსრჩვალა!...
ო, წარათუშტრა!...
თავისმცნობელა!
თავისმსრჩობელა!

Das Feuerzeichen

Hier, wo zwischen Meeren die Insel wuchs,
ein Opferstein jäh hinaufgetürmt,
hier zündet sich unter schwarzem Himmel
Zarathustra seine Höhenfeuer an, –
Feuerzeichen für verschlagne Schiffer,
Fragezeichen für solche, die Antwort haben...

Diese Flamme mit weißgrauem Bauche
– in kalte Fernen züngelt ihre Gier,
nach immer reineren Höhen biegt sie den Hals –
eine Schlange gerade aufgerichtet vor Ungeduld:
dieses Zeichen stellte ich vor mich hin.

Meine Seele selber ist diese Flamme:
unersättlich nach neuen Fernen
lodert aufwärts, aufwärts ihre stille Glut.
Was floh Zarathustra vor Tier und Menschen?
Was entlief er jäh allem festen Lande?
Sechs Einsamkeiten kennt er schon –,
aber das Meer selbst war nicht genug ihm einsam,
die Insel ließ ihn steigen, auf dem Berg wurde er
zur Flamme,
nach einer *siebenten* Einsamkeit

ცეცხლნიშანი

აქ, ზღვათა შორის აღმოზრდილა სადაც კუნძული,
ანაზღეული სამსხვერპლო ქვა კომკადქცეული,
აქ ზარათუშტრა შავი ზეცის ქვეშ
აღსაზევებელ თვისიუ ცეცხლთ ინთებს, —
ცეცხლნიშნებს სავალ გეზს აცდენილ მეზღვაურთათვის,
კითხვის ნიშნებსვე მათთვის, ვისაც პასუხი უვის...

ეს თეთრნაცრისფერმუცლიანი ალი ცეცხლისა
— ციუ შორეთებში იკლაკნება მისი სინარბე,
ველს შეიღერებს სულ უფრო წმინდა სიმაღლეთა
მიმართულებით —

გველი აწვართულ-ადრეკილი მოუთმინარედ:
ეს ნიშანია, რომ აღვმართე მე ჩემს წინაშე.

ჩემივე სული თავად არის ეს ცეცხლის ალი:
გაუმძღარი სულ ახალი სიშორეებით
ისწრაფვის მაღლა, მაღლა მისი ჩუმი ვარჯარი.
რად განელტვოდა ზარათუშტრა მხეცს და კაცთავანს?
რად განერიდა მეფესეულად ვველა მიწამუარს?
ის უკვე იცნობს *ქვეს* მარტობას, —
მაგრამ მას ზღვაც კი არ მიაჩნდა საკმარ-ეულად,
ხოლო კუნძულმა ის აღამაღლა, მთაზე ის ცეცხლის ალად
შეიქნა,

wirft er suchend jetzt die Angel über sein Haupt.

Verschlagne Schiffer! Trümmer alter Sterne!
Ihr Meere der Zukunft! Unausgeforschte Himmel!
nach allem Einsamen werfe ich jetzt die Angel:
gebt Antwort auf die Ungeduld der Flamme,
fangt mir, dem Fischer auf hohen Bergen,
meine siebente, *letzte* Einsamkeit! --

ახლა, მეშვიდე მარტობის მამიებელი,
ის ნემსკავს ისვრის თვისივ თავსევეით.

გეზს აცდენილო მეზღვაურებო! ძველთა ვარსკვლავთა
მონამსხვრევებო!

მერმისის ზღვებო! ცაო, ჯერაც შეუმეცნებო!
მე ახლა ვისვრი ნემსკავს ეველა მარტოსულისთვის:
ზასუსს გასცემდეთ ცეცხლის აღის მოუთმენლობას,
მოკავეთ ჩემთვის, მეთევზისთვის მაღალთა მთათა,
ჩემი, მეშვიდე, მარტობა უკანასკნელი! —

Die Sonne sinkt

1

Nicht lange durstest du noch,
verbranntes Herz!
Verheißung ist in der Luft,
aus unbekanntem Mündern bläst mich's an,
– die große Kühle kommt...

Meine Sonne stand heiß über mir im Mittage:
seid mir begrüßt, daß ihr kommt,
ihr plötzlichen Winde,
ihr kühlen Geister des Nachmittags!

Die Luft geht fremd und rein.
Schielt nicht mit schiefem
Verführerblick
die Nacht mich an?...
Bleib stark, mein tapfres Herz!
Frag nicht: warum? –

2

Tag meines Lebens!

მზე ჩადის

1

დიდხანს მწუჟრავალი არ დარჩები,
 დამწვარო გულო!
ჰაერში უკვე აღთქმა ღუის,
მწვდება უცნობ ბაგეთაგან ამონაბერი,
 – ახლოვდება დიდი სიგრილე...

თავზე მსურვალედ დამდგომოდა შუადღით ჩემი მზე:
სალამი თქვენდა, მოახლებულნო,
 თქვენდა, ქარნო ანაზღეულნო,
გრილნო სულნო ნაშუადღევისა!

უცხოდ და წმინდად დავაღს ჰაერი.
იქნებ მიმწერდეს
 ღამე ცერად
მაცდური მზერით?...
მტკიცედ სდექ, ჩემო მამაცო გულო!
არ მკითხო: რატომ? –

2

ჩემი სიცოცხლის დღე! –

die Sonne sinkt.
Schon steht die glatte
 Flut vergüldet.
Warm atmet der Fels:
 schief wohl zu Mittag
das Glück auf ihm seinen Mittagsschlaf? –
 In grünen Lichtern
spielt Glück noch der braune Abgrund herauf.

Tag meines Lebens!
gen Abend gehts!
Schon glüht dein Auge
 halbgebrochen,
schon quillt deines Taus
 Tränengeträufel,
schon läuft still über weiße Meere
deiner Liebe Purpur,
deine letzte zögernde Seligkeit.

3

Heiterkeit, güldene, komm!
 du des Todes
heimlichster, süßester Vorgenuß!
– Lief ich zu rasch meines Wegs?

მზე ეშვება.

უკვე მომდგარა მოოქრული

გლუვი ნაკადი.

კლდე თბილად სუნთქავს:

მასზე ნაჩვევი შუადღის ძილით

შუადღის ჟამს ამოდ თუ ეძინა ბედნიერებას? —

ზურმუხტისფერ ათინათებში

ბედნიერებას ჯერაც სახობს რუსი უფსკრული.

ჩემი სიცოცხლის დღე! —

დაისს ერთვის!

წილად მსხვრეული შენი თვალი

უკვე გიზგიზებს,

უკვე ხშირდება შენი ცვარ-ნამის

ცრემლთა კამკამი,

თეთრ ზღვებზე უკვე წუნარად დაქრის

მოწეული შენი ტრფობისა,

შენი მეოვნები ნეტარება უკანასკნელი.

3

მხიარულებაჲ, ოქროვანო, მოდი!

სიკვდილის

უიდუმლესო, უტკბილესო წინდაწინტკობაჲ!

— განა ჩემს სავალს ერთობ სწრაფად ვეშურებოდი?

Jetzt erst, wo der Fuß müde ward,
holt dein Blick mich noch ein,
holt dein *Glück* mich noch ein.
Rings nur Welle und Spiel.
Was je schwer war,
sank in blaue Vergessenheit –
müßig steht nun mein Kahn.
Sturm und Fahrt – wie verlernt er das!
Wunsch und Hoffen ertrank,
glatt liegt Seele und Meer.

Siebente Einsamkeit!

Nie empfand ich
näher mir süße Sicherheit,
wärmer der Sonne Blick.
– Glüht nicht das Eis meiner Gipfel noch?
Silbern, leicht, ein Fisch
schwimmt nun mein Nachen hinaus.

ახლანა, როცა ფენი დაშვრა,
 მომწევია შენი ძვერა,
 მომწევია შენი იღბალი.
ირგვლივ მარტოდენ ტალღები და თამაშობაა.
 რაც კი ოდესმე მძიმე იყო,
დაუძირავს ლურჯ დავიწეებას —
აწ ჩემი ნავი დამდგარა უქმად.
ქარიშხალს და ზღვაოსნობას — მერე რაღივ ივიწეებს ამას!
 უკვე დამხრჩვალა სურვილი და იმედარყოფნა,
 სული და ზღვა სუფევს სწორებულ.

აჰა, მეშვიდე მარტოობა!
 არ განმიცდია
ახლორე ტკბილი სანდობა,
მხერა მხისა უფრო თბილია.
— ჩემი მწვერვალის არ გიხვიებს ჯერაც ვინული?
 ვერცხლოვანი, მსუბუქი, თევზი —
 ჩემი კარაზა — აწ განცურდება.

Klage der Ariadne

Wer wärmt mich, wer liebt mich noch?
Gebt heiße Hände!
gebt Herzens-Kohlenbecken!
Hingestreckt, schauernd,
Halbtotem gleich, dem man die Füße wärmt,
geschüttelt ach! von unbekanntem Fiebern,
zitternd vor spitzen eisigen Frostpfeilen,
von dir gejagt, Gedanke!
Unnennbarer! Verhüllter, Entsetzlicher!
Du Jäger hinter Wolken!
Darniedergeblitzt von dir,
du höhnisch Auge, das mich aus Dunklem anblickt!
So liege ich,
biege mich, winde mich, gequält
von allen ewigen Martern,
getroffen
von dir, grausamster Jäger,
du unbekannter – *Gott...*

Triff tiefer!
Triff einmal noch!
Zerstich, zerstich dies Herz!
Was soll dies Martern

არიადნეს მოთქმა

ვინ გამათბოს, კვლავაც ვინ მეუარობს?

ცხელი ხელები მომაგებეთ!

მომაგებეთ გული-სახმილი!

წარცემული, დაზაფრული,

იმ ცოცხალკვდარს დამსგავსებული, ფერსთ რომ უთბობენ,

მოძაგძაგე, ოჰ!, უცნობი სურვეებით,

მოცახცახე მწვეტი სუსხის ეინულოვან ისართ წინაშე,

აზრო, შენგან ნანადირევი!

უთქმადო! შემობურვილო და თავზარდამცემო!

შენ, მონადირევე ღრუბელთმილმურო!

შენგან ნამეხარწამხობილი,

შენგან, თვალო დამცინავო, ბნელით რომ მიძვერ!

ამგვარად ვწევარ,

მოვვ რეხილვარ, დავვ რეხილვარ, წამებული

მარადისი ეველა წამებით,

დაკრული

შენგან, მონადირევე უსასტიკესო,

უცნობო— ღმერთო...

უფრო ღრმად ჩამეც!

ერთხელაც ჩამეც!

განმსჭვალე, შენ ეს გული განმსჭვალე!

ჩემი წამება

mit zähnestumpfen Pfeilen?
Was blickst du wieder,
der Menschen-Qual nicht müde,
mit schadenfrohen Götter-Blitz-Augen?
Nicht töten willst du,
nur martern, martern?
Wozu – *mich* martern,
du schadenfroher unbekannter Gott?

Haha!
du schleichst heran
bei solcher Mitternacht?...
Was willst du?
Sprich!
Du drängst mich, drückst mich,
Ha! schon viel zu nahe!
Du hörst mich atmen,
du behorchst mein Herz,
du Eifersüchtiger!
– worauf doch eifersüchtig?
Weg! Weg!
wozu die Leiter?
willst du *hinein*,
ins Herz, einsteigen,
in meine heimlichsten

წვერობლაგვი ისრებით – რისად?
რად იმწერ კვლავაც,
კაცთა-ტანჯვით დაუღალავო,
ავითგანმცხრომი ღვთაებრივი-ელვა-თვალვებით?
მოკვლა კი არ გსურს,
წამება და მხოლოდ წამება?
არადა რისთვის – ჩემი წამება,
ავითგანმცხრომო უცნობო ღმერთო?

ჰაჰა!

ასეთი შუალამისას
მოიზარები?...
რა გნებავს?
მითხარ!
მამჭიდროვებ, შემომსალტვისარ,
ჰა! უკვე ერთობ ახლოს მოსულხარ,
ჩემს სუნთქვას ისმენ,
ჩემს გულს უსმენ,
ექვანიო!
– მაინც რა გაქვს საეჭვიანო?
თავიდან მომწედი!
რისთვის – ეგ კიბე?
გსურს შიგნით,
გულში, შეაღწიო?
უიდუმალეს

Gedanken einsteigen?
Schamloser! Unbekannter! Dieb!

Was willst du dir erstehlen?
Was willst du dir erhorchen?
Was willst du dir erfoltern,
du Folterer
du – Henker-Gott!
Oder soll ich, dem Hunde gleich,
vor dir mich wälzen?
Hingebend, begeistert außer mir
dir Liebe – zuwedeln?

Umsonst!
Stich weiter!
Grausamster Stachel!
Kein Hund – dein Wild nur bin ich,
grausamster Jäger!
deine stolzeste Gefangne,
du Räuber hinter Wolken...
Sprich endlich!
Du Blitz-Verhüllter! Unbekannter! sprich!
Was willst du, Wegelagerer, von – *mir*?...

Wie?

ჩემს ფიქრებში შეაღწიო?
უტიფარო! უცნობო! ქურდო!

რა გსურს შენთვის გამომტაცო?
რა გსურს შენთვის გამომსმინო?
რა გსურს შენთვის გამომგვამო,
შენ, მკვემელო,
ჯალათო-ღმერთო!
ან, იქნებ, ჯერ არს, როგორც ძაღლმა,
შენს წინაშე ვინახობიალო?
თავი მოგიძღვნა, შთავი ონებით დავკარგო თავი
შენდამი ტრფობით — და გელაქუსო?

ფუჭად დამშურალხარ!
განაგრძე ჩხულეტა!
შენ, ნესტარო უსანტიკესო!
მე არ ვარ ძაღლი, ოდენ — შენგან ნანადირევი,
მონადირევე უსანტიკესო!
უამაყესი ტყვედქმნილი შენი,
შენ, მძარცველო ღრუბელთმიღმურო...
ხმა ამოიღე ბოლოს და ბოლოს!
ხმა ამოიღე! შესუდრულო ელვით! უცნობო!
რა გსურს, შარავ ზის ეახლო, ჩემ-გან?...

რა მომეურა?

Lösegeld?
Was willst du Lösegelds?
Verlange viel – das rät mein Stolz!
und rede kurz – das rät mein anderer Stolz!
Haha!
Mich – willst du? mich?
mich – ganz?...

Haha!
Und marterst mich, Narr, der du bist,
zermarterst meinen Stolz?
Gib *Liebe* mir – wer wärmt mich noch?
 wer liebt mich noch?
gib heiße Hände,
gib Herzens-Kohlenbecken,
gib mir, der Einsamsten,
die Eis, ach! siebenfaches Eis
nach Feinden selber,
nach Feinden schmachten lehrt,
gib, ja ergib,
grausamster Feind,
mir – *dich!*...

Davon!
Da floh er selber,
mein einziger Genöß,

mein großer Feind,
mein Unbekannter,
mein Henker-Gott!...

Nein!
komm zurück!
Mit allen deinen Martern!
All meine Tränen laufen
zu dir den Lauf
und meine letzte Herzensflamme
dir glüht sie auf.
O komm zurück,
mein unbekannter Gott! mein *Schmerz!*
mein letztes Glück!...

Ein Blitz.

Dionysos wird in smaragdener Schönheit sichtbar.

Dionysos:

Sei klug, Ariadne!...
Du hast kleine Ohren, du hast meine Ohren:
steck ein kluges Wort hinein! –
Muß man sich nicht erst hassen, wenn man sich
lieben soll?...
Ich bin dein Labyrinth...

იგივე ჩემი დიდი მტერი,
ჩემი უცნობი,
იგივე ჩემი ჯალათი-ღმერთი!...

არა!

დაბრუნდი!

შენძიერი ყველა წამებით!

თითოეული ჩემი ცრემლი

შენსკენ საჯალს დაშურებია

და ჩემი გულის ბოლო ცეცხლი

შენსკენ აღდება.

ო, დამიბრუნდი,

შენ, უცნობო ჩემო ღმერთო! ჩემო ტკივილო!

ჩემო ბოლო ბედნიერებაჲ!...

ელვა.

გამოჩნდება დიონისე სურმუსტისფერი მშვენიერებით.

დიონისე:

არიადნე, მოუსმობდე გონიერებას!

შენ ჰატარა ყურები გაქვს, შენ ჩემივე ყურები გაქვს:

გონიერი სიტყვით შემსჭვალე!—

ჯერ თვისივ თავის შემუღება არ მართებთ განა, თუ

ჯერარს თვისივ თავი უევარდეთ?...
მე ვარ შენი ლაბირინთი...

Ruhm und Ewigkeit

1

Wie lange sitztest du schon
auf deinem Mißgeschick?
Gib acht! du brütest mir noch
ein Ei,
ein Basilisken-Ei
aus deinem langen Jammer aus.

Was schleicht Zarathustra entlang dem Berge? –

Mißtrauisch, geschwürig, düster,
ein langer Lauerer –,
aber plötzlich, ein Blitz,
hell, furchtbar, ein Schlag
gen Himmel aus dem Abgrund:
– dem Berge selber schüttelt sich
das Eingeweide...

Wo Haß und Blitzstrahl
Eins ward, ein *Fluch* –,
auf den Bergen haust jetzt Zarathustras Zorn,
eine Wetterwolke schleicht er seines Wegs.

დიდება და მარადისობა

1

რა ხანს კრუსობდი

შენს ბედკრულობას?

გაფრთხილდი! შენ მე გამომიჩეკავ კიდევ

ერთ კვერცხს,

ბასილისკოს კვერცხს

შენი ხანგრძლივი მწუხარებიდან.

ზარათუშტრა მთის გასწვრივ რატომ მიფეხაკრეფობს?

მიუნდობელი, მოწულული, ქუში,

დიღხანს მზვერავი —,

თუშტ, უცეპ, ელვა,

ნათელი და საზარელი,

უფსკრულიდან ცისკენ ნამეხი:

— მიმორყეულა თვით მთის

წიაღი...

სად სიძულვილი და ელვის სსივი

ერთიქმნა, კრულვად —,

მთებზე ამქამად ზარათუშტრას რისხვა ბინადრობს,

საავდრო ღრუბლად ფეხაკრეფობს ის თავის სავალს.

Verkrieche sich, wer eine letzte Decke hat!
Ins Bett mit euch, ihr Zärtlinge!
Nun rollen Donner über die Gewölbe,
nun zittert, was Gebälk und Mauer ist,
nun zucken Blitze und schwefelgelbe Wahrheiten –
Zarathustra *flucht*...

2

Diese Münze, mit der
alle Welt bezahlt,
Ruhm –,
mit Handschuhen fasse ich diese Münze an,
mit Ekel trete ich sie *unter* mich.

Wer will bezahlt sein?
Die Käuflichen...
Wer *feil* steht, greift
mit fetten Händen
nach diesem Allerwelts-Blechklingklang *Ruhm*!

– *Willst* du sie kaufen?
Sie sind alle käuflich.
Aber biete viel!
klinge mit vollem Beutel!

შეიძალვოდეს, საფარველი ვისაც უვის უკანასკნელი!
აბა, იჩქარეთ საწოლისკენ, ნებიერებო!
დაგრუნუნებენ აწ თაღებსეჭქა-ქუსილნი,
აწ ძაგ ძაგებენ, რაც ბურჯი და ძელფენილია,
ელვანი და გოგირდისფერ-ფეთელნი ჭემმარიტებანი აწ
შეიმრვიან —
ზარათუმტრა კრულვასიტყვაობს...

2

ამ მონეტას, რომლითაც
ძთელი ქვეენიერება გადახდილია,
დიდებას —
აი, ამ მონეტას მე ვეხები ხელთათმანებით
და ჩემივე ქვეშ მას ზიზლით ვქელავ.

ვის სურს, რომ იყოს გადახდილი?
გაუიდვადებს სურთ...
ვინც ვასაუიდად გამოდგმულა, წაეტანება
ქონიანი ხელებით იგი
ამ სრულიადქვეენიერების-თუნუქადმოქლარუნე დიდებას!

მათი უიდვა გ სურს?
ეველა მათგანი გაუიდვადია.
მაგრამ ბევრი შესთავაზე!

– du *stärkst* sie sonst,
du stärkst sonst ihre *Tugend*...

Sie sind alle tugendhaft.
Ruhm und Tugend – das reimt sich.
So lange die Welt lebt,
zahlt sie Tugend-Geplapper
mit Ruhm-Geklapper –,
die Welt *lebt* von diesem Lärm...

Vor allen Tugendhaften
will ich schuldig sein,
schuldig heißen mit jeder großen Schuld!
Vor allen Ruhms-Schalltrichtern
wird mein Ehrgeiz zum Wurm –,
unter solchen gelüstets mich,
der *Niedrigste* zu sein...

Diese Münze, mit der
alle Welt bezahlt,
Ruhm –,
mit Handschuhen fasse ich diese Münze an,
mit Ekel trete ich sie *unter* mich.

სავსე ქისა ააქლარუნე!
— თორემ შენ მათ გააძლიერებ,
თორემ შენ მათ სათნოებას გააძლიერებ...

სათნოა ეველა იმათგანი.
დიდება და სათნოება — ერთმანეთის ალიკვალია.
ვიდრე სულდგ მულობს ქვეყნიერება,
მისგან დიდების რაკა-რუკით
გადანხდება სათნოების რატა-რუტი —,
ამ ხმაურით სული უდგას ქვეყნიერებას...

მსურს, ეველა სათნოს
მოვალე ვიყო,
ეველაზე უფრო დიდი ვაღით მოვალე მერქვას!
თითოეული დიდებით-მელერი-მსაჯულის თვალწინ
მატლად იქცევა ჩემი ზატვიმოყვარეობა —,
ამგვართა შორის
უძდაბლესად ეოფნა მწადია...

ამ მონეტას, რომლითაც
მთელი ქვეყნიერება გადახდილია,
დიდებას —,
აი, ამ მონეტას მე ვეხები ხელთათმანებით
და ჩემივე ქვეშ მას ზიზღით ვქელავ.

Still! –
 Von großen Dingen – ich *sehe* Großes! –
 soll man schweigen
 oder groß reden:
 rede groß, meine entzückte Weisheit!

Ich sehe hinauf –
 dort rollen Lichtmeere:
 o Nacht, o Schweigen, o totenstillen Lärm!...
 Ich sehe ein Zeichen –,
 aus fernsten Fernen
 sinkt langsam funkelnd ein Sternbild gegen mich...

Höchstes Gestirn des Seins!
 Ewiger Bildwerke Tafel!
Du kommst zu mir? –
 Was keiner erschaut hat,
 deine stumme Schönheit –
 wie? sie flieht vor meinen Blicken nicht? –

Schild der Notwendigkeit!

ჩუმიად!
 მაღალთა საგანთაგან — მე ვუმწერ მაღალს! —
 ჯერარს დუმილი
 თუ — მაღალი მეტყველება:
 მოხიბლულო ჩემო სიბრძნევო, იტყოდე მაღალს!

მწერას აღვაპურობ —
 მიდმოძრულან იქ ნათლის ზღვანი:
 ო, ღამე, ო, დუმილი, ო, ხმაური სამარისებრი!...
 მე ვუმწერ ნიშანს —,
 უშორესთა შორეთთაგან
 თანავარსკვლავედი ნება-ნება მოკაშკაშედ ვუვება ჩემსკენ...

უმაღლესო მნათობო ეოფნის!
 მარადიულ ნაკვეთთა დაფავ!
 შენ ჩემსკენ მოხვალ? —
 რაც არავის მოუხილავს,
 შენი უტყუი მშვენიერება —
 როგორ? ჩემეულ მწერათაგან ის არ განილტვის? —

შენ, ფარო გარდუვალობისა!

Ewiger Bildwerke Tafel!
– aber du weißt es ja:
was alle hassen,
was allein *ich* liebe:
– daß *du ewig* bist!
daß du *notwendig* bist! –
meine Liebe entzündet
sich ewig nur an der Notwendigkeit.

Schild der Notwendigkeit!
Höchstes Gestirn des Seins!
– das kein Wunsch erreicht,
– das kein Nein befleckt,
ewiges Ja des Seins,
ewig bin ich dein Ja:
denn ich liebe dich, o Ewigkeit! – –

მარადიულ ნაკვეთთა დაფავ!
— მაგრამ ხომ უწვი:
რაც ეველას სძულს,
რაც მხოლოდ მე შექვეარებია:
— რომ ეს შენ ხარ მარადიული!
რომ ეს შენ ხარ გარდაუვალი! —
ენტება ჩემი სიუვარული
მარად მხოლოდ გარდაუვალობით.

შენ, ფარო გარდაუვალობისა!
უმაღლესო მნათობო ფოფნის!
— რომელსაც ვერცრა ნატვრა მისწვდება!
— რომელსაც ვერცრა არა შებლაღავს,
სამარადისო ჰო ფოფნისა,
შენი ჰო ვარ სამარადისოდ:
რადგან მიუვარხარ მე შენ, ჰოი, მარადისობავ! —

Von der Armut des Reichsten

Zehn Jahre dahin –,
kein Tropfen erreichte mich,
kein feuchter Wind, kein Tau der Liebe
– ein *regenloses* Land...
Nun bitte ich meine Weisheit,
nicht geizig zu werden in dieser Dürre:
ströme selber über, träufle selber Tau,
sei selber Regen der vergilbten Wildnis!

Einst hieß ich die Wolken
fortgehn von meinen Bergen, –
einst sprach ich »mehr Licht, ihr Dunklen!«
Heut locke ich sie, daß sie kommen:
macht Dunkel um mich mit euren Eutern!
– ich will euch melken,
ihr Kühe der Höhe!
Milchwarme Weisheit, süßen Tau der Liebe
ströme ich über das Land.

Fort, fort, ihr Wahrheiten,
die ihr düster blickt!
Nicht will ich auf meinen Bergen
herbe ungeduldige Wahrheiten sehn.
Vom Lächeln vergüldet

უმიდრესის სიღარიბისთვის

ათი წელი გაივლია —,
რაც ჩემამდე წვეთსაც კი არ მოუღწევია,
არც ნოტიო ქარს, არც ტრფობის ნამს
— უწვიმო მიწა...
აწ ვთხოვ ჩემს სიბრძნეს,
ამ გვალვაში არ გახდეს ძუნწი:
გადმოიღვარე თვითვე, თვითვე მოილე ნამი,
გადაუვითლებულ ველურ ალაგთ თვით ექვეც წვიმად!

მომხდარა ერთ დროს, რომ ღრუბლები
გამირეკავს ჩემი მთებიდან, —
ასე ვიტყვდი ერთ დროს: „მეტი სინათლე, ბნელნო!“
დღეს მათვე ვიმხრობ მოსაანსლებლად:
სიბნელე ჰქმენით ჩემს გარშემო თქვენი ცურებით!
— თქვენ, ძროხანო სიმაღლეთა,
მსურს, ჩამოგწველოთ!
რძეთბილ სიბრძნეს, ტრფობის ტკბილ ნამს
მოვალერი მიწას.

შორს ჩემგან, ჭეშმარიტებანო,
მრუმედ მზირაღნო!
არ მსურს ჩემს მთებზე
ვისილო ჭეშმარიტებანი მწკლარტენი და მოუთმენარნი.
მე დღეს ახლოდ მიჩს ჭეშმარიტება

nahe mir heut die Wahrheit,
von der Sonne gesüßt, von der Liebe gebräunt, –
eine *reife* Wahrheit breche ich allein vom Baum.

Heut strecke ich die Hand aus
nach den Locken des Zufalls,
klug genug, den Zufall
einem Kinde gleich zu führen, zu überlisten.
Heut will ich gastfreundlich sein
gegen Unwillkommnes,
gegen das Schicksal selbst will ich nicht stachlicht sein,
– Zarathustra ist kein Igel.

Meine Seele,
unersättlich mit ihrer Zunge,
an alle guten und schlimmen Dinge hat sie schon geleckert,
in jede Tiefe tauchte sie hinab.
Aber immer gleich dem Korke,
immer schwimmt sie wieder obenauf,
sie gaukelt wie Öl über braune Meere:
dieser Seele halber heißt man mich den Glücklichen.

Wer sind mir Vater und Mutter?
Ist nicht mir Vater Prinz Überfluß
und Mutter das stille Lachen?

დიმილით მოაქროვებული,
მზით დამტკბარი, სივარულით ნამსეური, —
ხიდან მოვწვევებ მხოლოდ მწიფე ჭეშმარიტებას.

მე დღეს ხელს ვიწვდი
შემთხვევითობის კულულებიკენ,
საკმარისად გონიერი, შემთხვევითობა
ბაღლივით რომ გავიყოლო, თვით გავაცურო.
მე დღეს მსურს, ვიყო სტუმართმოყვარე
არსანდომის წილ,
მსურს, თვით ბედის წილ არ ვიყო მხსველეთი,
— წარათუშტრა ზღარბი არ არის.

ჩემმა სულმა,
თვისი ენით გაუმადლარმა,
ეველა კარგს და ავს გაუსინჯა მან უკვე გემო,
მას ჩაუყვინთავეს ეველა სიღრმეში.
მაგრამ ის მიწვივ, მსგავსად კორპისა,
კვლავ ზედაპირზე დაცურავს მიწვივ,
მურა ზღვებზე ის ზეთივით მიმოლიცლიცებს:
მე ბედსვიანს მიწოდებენ ამ სულის გამო.

ვინ მეგულვიან მამად და დედად?
განა არ არის მამაჩემი ზრინცი სიუსვე
და დედაჩემი — ჩუმი სიცილი?

Erzeugte nicht dieser beiden Ehebund
mich Rätseltier,
mich Lichtunhold,
mich Verschwender aller Weisheit, Zarathustra?

Krank heute vor Zärtlichkeit,
ein Tauwind,
sitzt Zarathustra wartend, wartend auf seinen
Bergen, –
im eignen Saft
süß geworden und gekocht,
unterhalb seines Gipfels,
unterhalb seines Eises,
müde und selig,
ein Schaffender an seinem, siebenten Tag.

– Still

Eine Wahrheit wandelt über mir
einer Wolke gleich, –
mit unsichtbaren Blitzen trifft sie mich.
Auf breiten langsamen Treppen
steigt ihr Glück zu mir:
komm, komm, geliebte Wahrheit!

– Still!

განა ამ ორთა საქორწილო კავშირმა არ მშვა
მე – ნადირი-გამოცანა,
მე – ურჩხული-ნათლიერი,
მე – ზარათუშტრა, გამფლანგველი უოველი სიბრძნის?

დღეს სინაზით დასენილი,
სიო ლელისა,
ზის ზარათუშტრა მომლოდინე, მომლოდინე თვისივე
მთებში, –
თვისივ წვენიში
დამტკბარი და დადუღებული,
ფერხთით თვისივ მწვერვალისა,
ფერხთით თვისივ უინულისა,
დაღლილ-ნეტარი,
თვისივ, მეშვიდე, დღეს – შემოქმედი.

– ჩუმად!

მიმოვალს ჩემს თავზემოთ ჭეშმარიტება
მსგავსად ღრუბლისა, –
უსილავი ელვებით მისჭვალავს.
განიერი ნელიადი კიბეებით
დაეშვება ჩემსკენ მისი ბედნიერება:
მოდ, მოდი, შენატრფობო ჭეშმარიტებაჲ!

– ჩუმად!

Meine Wahrheit ists! –
Aus zögernden Augen,
aus samtene Schauern
trifft mich ihr Blick,
lieblich, bö, ein Mädchenblick...
Sie erriet meines Glückes *Grund*,
sie erriet *mich* – ha! was sinnt sie aus? –
Purpurn lauert ein Drache
im Abgrunde ihres Mädchenblicks.

– Still! Meine Wahrheit *redet!* –

Wehe dir, Zarathustra!

Du siehst aus, wie einer,
der Gold verschluckt hat:
man wird dir noch den Bauch aufschlitzen!...

Zu reich bist du,
du Verderber vieler!
Zu viele machst *du* neidisch,
zu viele machst du arm...
Mir selber wirft dein Licht Schatten –,
es fröstelt mich: geh weg, du Reicher,
geh, Zarathustra, weg aus deiner Sonne!...

ჰა, ჩემი ჭკმშარიტება! —
მოორჭოფე თვალებიდან,
ხავერდოვანი ძაგძაგიდან
დამსობია მისი მზეერა,
ეშხიანი, ბრაზიანი, ქაღწულის მზეერა...
მან საფუძველი გამოიცნო სწორედ ჩემი ბედნიერების,
მე გამოიცნო — ოჰ! ის ახლა რას განიზრახავს? —
მისი უმწიკველო მზეერის უფსკრულში
გველემანი მეწამულად ჩასაფრებულა.

— ჩუმიად! მეტველებს ახლა ჩემი ჭკმშარიტება! —

ვაი შენს თავს, ზარათუშტრა!

იმას ჰგავხარ,
ვისაც ოქრო გადაუელაზავს:
ღრო მოვა, მუცელს გამოგფატრავენ!...

შენ ხომ ერთობ მდიდარი ხარ,
ბევრთა წამხდენო!
ერთობ ბევრს აქცევ შენ მოშურნედ,
შენ ღარიბად ერთობ ბევრს აქცევ...
თავად მე მჩრდილავს შენი ნათელი —,
მამცივნებს: განვედ ჩემგან, მდიდრო,
ზარათუშტრა, განშორდი შენს მზეეს!...

Du möchtest schenken, wegschenken deinen Überfluß,
aber du selber bist der Überflüssigste!

Sei klug, du Reicher!

Verschenke dich selber erst, o Zarathustra!

Zehn Jahre dahin –,

und kein Tropfen erreichte dich?

kein feuchter Wind? kein Tau der Liebe?

Aber wer *sollte* dich auch lieben,

du Überreicher?

Dein Glück macht rings trocken,

macht arm an Liebe

– ein *regenloses* Land...

Niemand dankt dir mehr.

Du aber dankst jedem,

der von dir nimmt:

daran erkenne ich dich,

du Überreicher,

du *Ärmster* aller Reichen!

Du opferst dich, dich *quält* dein Reichtum –,

du gibst dich ab,

du schonst dich nicht, du liebst dich nicht:

die große Qual zwingt dich allezeit,

die Qual *übevoller* Scheuern, *übevollen* Herzens –

შენ ჩუქებას, განჩუქებას ინებებდი შენი სიუხვის,
მაგრამ თავადვე უხვი ხარ ერთობ!
გონიერებას უხმე, მდიდარო!
ჯერ შენივე თავი განაჩუქე, ო, ზარბათუშტრა!
ათი წელი გაილია —,
და შენამდე წვეთსაც კი არ მოუღწევია?
არც ნოტიო ქარს? და არც ტრფობის ნამს?
მაგრამ ვის ჰხამდა ჰევალებოდი,
შენ, უმდიდრესო?
ბედსვიანობა შენი შეიქმს ირგვლივ სიმშრალეს,
სიუვარულის სიმწირეს შეიქმს
— უწვიმო მიწას...

აღარც ვინ გმადლობს.
შენ კი მადლობ თითოეულს,
ვინც იღებს შენგან:
ამით გცნობ მე შენ,
შენ, უმდიდრესო,
შენ, უოველთა მდიდართაგან უღარიბესო!

შენ მსხვერპლად სწირავ შენივე თავს, შენ შენივე
სიმდიდრე გტანჯავს —,
შენივე თავს გასცემ,
არ ზოგავ შენს თავს, შენ არ გიუვარს შენივე თავი:
დიდი ტანჯვა გაიძულებს ნებისმიერ ქამს,

aber niemand dankt dir mehr...

Du mußt *ärmer* werden,

weiser Unweiser!

willst du geliebt sein.

Man liebt nur die Leidenden,

man gibt Liebe nur dem Hungernden:

verschenke dich selbst erst, o Zarathustra!

– Ich bin deine Wahrheit...

ტანჯვა ბელელთა ჭარბსავსეთა, ჭარბსავსე გულის —
მაგრამ უკვე არავინ გმადლობს...

მეტად ღარიბი უნდა განდე,
ბრძენო არბრძენო!,
თუ გსურს, უევარდეთ.
მხოლოდ ურვილი შეევარებათ,
სიუვარულს მხოლოდ მოშიშხილეს უზიარებენ:
ჯერ შენი თავი განახუქე, ო, ზანათუმტრა!

— მე ვარ შენი ჭეშმარიტება...

თარგმანი ეძღვნება ძვირფას მეგობრებს,
შტეფან ფრაის და მაგდალენა შპრისს.

დ. ბ.

მთარგმნელის ბოლოსიტყვა

"დიონისეს დითირამები" კლასიკური მოდერ-
ნისტული პოეზიის ცენტრალური ტექსტია, რომლ-
ის პოეტიკამ – ავტორის ფილოსოფიასთან ერთად-
აც და მისგან დამოუკიდებლადაც – უდიდესი გავ-
ლენა იქონია XX საუკუნის ევროპულ პოეზიაზე.
იგი აღმოჩნდა თვით ნიცშეს შემოქმედების პოეტ-
ური შეჯამებაც. სხვადასხვა დროს დაწერილი (პი-
რველი სამ დითირამბს უკვე შეიცავდა "ასე ამბობ-
და ზარათუშტრა") და ერთ ციკლად თავმოყრილ-
გადამუშავებული ლექსების ეს კორპუსი "წყლის-
მსმელმა" პოეტმა (როგორც ნიცშე თავის თავს უწ-
ოდებდა) სულ ბოლოს (სავარაუდოდ 1889 წლის
იანვარში) დაასათაურა. შესაბამისად, ეს მისი ხელ-
იდან დასაბეჭდად გამოსული უკანასკნელი მთლი-
ანობაა. დიონისური სულისკვეთებით აღსავსე ამ
ლექსების თითოეული სტრიქონი და სიტყვა შექმ-
ნილი, დაწერილი და დამზადებულია აპოლონური
სიზუსტით და სიბეჯითით. "დიონისეს დითირამ-
ბებში" ენა არა მხოლოდ მეტყველებს, არამედ თავ-
ვის თავთანაც მეტყველებს და – იმასთანაც, რას-
აც იგი მას მერე მეტყველებს, როცა ამ ენის/ამ ნი-
ცშეს მიერ ერთადერთ ჭეშმარიტებად ჭეშმარიტ-

ების არარსებული სამოთხიდან გამოძევებულად-
ყოფნა და წერა-კითხვით მწარე ტკბობის შესაძლე-
ბლობა ცნობიერდება.

თუ ნიცშეს გავიაზრებთ, როგორც (სულ მცი-
რე) ბერძენ ფილოსოფოსთა, კანტის, ჰეგელის, შო-
პენჰაუერის, გოეთეს, ვაგნერის დამსახურებით და
მათთანვე დაპირისპირებით დიონისური სულის-
კვეთებისა და პათოსის გერმანულენოვან მთარგ-
მნელ-ინტერპრეტატორს, მაშინ "დიონისეს დითი-
რამბების" ნებისმიერი უცხოენოვანი მთარგმნელი
სხვა არავინ გამოდის, თუ არა – გერმანულ ენაზე
უკვე თარგმნილი სულისკვეთებისა და პათოსის
მთარგმნელი ანუ – ორმაგად "საჭოჭმანები საქ-
მის" მქმნელი. მე ეს საქმე თითქმის თხუთმეტი წლის
წინ ჩავიფიქრე, მაგრამ მხოლოდ ახლა განვახორ-
ციელე. შესაძლოა, გადამწყვეტი აღმოჩნდა ჩემს
მიერ ნიცშეს დითირამბების – როგორც ბედით გან-
საზღვრული წერა-კითხვის იმავდროულობის და-
უსრულებელი პროცესის – გააზრება და – სწორე-
დაც რომ იმავდროულად – თარგმნის პროცესით
მასთან ჩემი მიმართების, ჩემი სიყვარულის აღწე-
რის მოთხოვნილება.

მართალია, სხვადასხვა დროს ნიცშეს ცხოვრ-
ებასა და შემოქმედებაზე ბევრი სარგო წიგნი მაქვს
წაკითხული, მაგრამ უშუალოდ დითირამბების თა-

რგმნის პროცესში ფასდაუდებელი დახმარება რამდენიმე მათგანმა გაამინია. ესენია:

- Martin Heidegger: Nietzsches Lehre vom Willen zur Macht als Erkenntnis. Gesamtausgabe. Band 47. Vittorio Klostermann GmbH, Frankfurt am Main 1989.

- Wolfram Groddeck: Friedrich Nietzsche – "Dionysos-Dithyramben". Band 1: Textgenetische Edition der Vorstufen und Reinschriften. Band 2: Die "Dionysos-Dithyramben". Bedeutung und Entstehung von Nietzsches letztem Werk. De Gruyter, Berlin 1991.

- Christian Benne / Claus Zittel (Hg.): Nietzsche und die Lyrik. J. B. Metzler Verlag, Stuttgart 2017.

თუ "დიონისეს დითირამების" თარგმნა ჩემმა შინაგანმა აუცილებლობამ განაპირობა, იგივეს ვერ ვიტყვი მისი გამოცემის მიზეზთა გამო. უამისოდაც შეიძლებოდა ჩემი ვინრო სამეგობრო წრისთვის, ჩემი სტუდენტებისთვის და სკოლის რამდენიმე მოსწავლისთვის წინამდებარე ინტერპრეტაციების გაზიარება. მძლია მხოლოდ ნორჩი და ახალგაზრდა თაობის ჩემთვის უცნობ იმ მკითხველებთან დიალოგის წყურვილმა, რომლებიც ჯერ არ არიან "გასაყიდად გამოდგმული" (მერვე დითირამბი).

დავაპირე თითოეული ლექსისთვის კომენტარების დართვაც, მაგრამ მალევე დავკარგე ხალისი. აქ წარმოდგენილი რამდენიმე სახელდახელო შენიშვნა წასაშლელად დამენანა, მეტიც არაფერი.

ტექსტი თარგმნილია შემდეგი გამოცემიდან: Friedrich Nietzsche: Werke in drei Bänden. Herausgegeben von Karl Schlechta. Hanser Verlag, München 1954, Band 2, S. 1237-1267.

ეპიგრაფი

"იზოლინეს" მგოსანი - ფრანგი პოეტი, რომანისტი, დრამატურგი და ლიბრეტისტი კატიულ მენდესი (1841-1909). "იზოლინე" არის 1888 წელს დაწერილი მისი ლიბრეტო ანდრე მესაჟეს ამავე სახელწოდების ოპერისთვის.

უკანასკნელი ნება

*** ელვებს და ჭვირებს** – დედანშია Blitze und Blicke. რაკი Blick-ის ერთ-ერთი, აქ კონტექსტუალურად უფრო გამართლებული, მნიშვნელობაა "მზის სხივი", ამიტომ მივმართე რუსთაველის "ჭვირს" (რამეში გამოტანებული სხივი).

მზე ჩადის

*** ჰაერში უკვე აღთქმა ღუის** - (დედანშია: Verheißung ist in der Luft ანუ აღთქმა ჰგეის ჰაერში, მაგ-

რამ ბუკვალურ თარგმანში დაიკარგებოდა Verheißung-ში პარანომაზიულად კოდირებული heiß ანუ "მხურვალე"). "ლუის" იგივეა, რაც "გამოსჩანს", "გამოსჭვივის", ანუ დიახაც – ჰგეის; მეტიც, სწორედ Verheißung-ით გათამაშებული ნიცშეს სათქმელის და სულისკვეთების გამომთქმელია: დრო დამნიფდა, შეივსო, სიგრილე სიმხურვალეს უბრალოდ კი არ უნდა მოენაცვლოს ან ჩაენაცვლოს, არამედ მისგან უნდა იშვას და მისგანვე გამომზეურდეს. იხ. ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში ამ ზმნის საილუსტრაციო ნიმუშები: "მზე წითლად-ყვითლად... ღუოდა მთის წვერისკენ გადახრილი" (ილია) და "ყურძენი დამნიფებულა, დახე, როგორ წითლად ღუის!" (რ. ერისთ.), ასევე დიალექტური "წითლად ღუილი ფურნისა".

* **ახლორე** – ანუ "ახლოს, მეტად ახლოს" (ძველი ქართული ენის შეერთებული ლექსიკონი, თბილისი, საქ. საპატრიარქოს გამომცემლობა, 2008).

არიადნეს მოთქმა

* **მომეგებოდე (...)** მომელეზოდე – მე-6 სტროფის მე-8 სტრიქონში მხოლობითში უკვე მეოთხედ გამეორებული gib-ის მერე (რაც, თავის მხრივ, პირველი სტროფის მე-2 და მე-3 სტრიქონებში სამიზნე ჯგუფის მიმართ წარმოთქმული მრავლობითი gebt-

ის კონტრარული და დიონისესადმი დრამატული კვანძის გამხსნელი მიმართვაა), მე-12 სტრიქონის – gib, ja er gib, – ქართულად თარგმნა, პრაქტიკულად, შეუძლებელია, თუ ზმნა geben-ისა და, მით უმეტეს, მისგან ნაწარმოები er geben-ის არა მხოლოდ უდანაკარგოდ გათამაშებას მოვინდომებთ, არამედ მე-14 სტრიქონისეული dich-ის გადარჩენასაც ჩავიფიქრებთ და "შენს თავს"-ზე უარს ვიტყვით. er geben-ში რამდენიმე არსებითი კოდი იყრის თავს და ყველა მათგანი ნიცშეს ამ ლექსის საკვანძო კონცეპტთან არის დაკავშირებული, კერძოდ – გამოვლენა, ჩვენება, გამომდინარეობა, დამორჩილება, დანებება, თავის სრულად მიძღვნა. ძველქართული "ღება", სხვა სიტყვებთან შედარებით, საუკეთესოდ ინარჩუნებს er geben-ის მნიშვნელობების დიდ ნაწილს მაშინ, როცა შესანარჩუნებელი მნიშვნელობების და კონოტაციების ამ მძიმე ტვირთს "მომეგებოდე" ინაწილებს.

*** ერთადერთი ჩემი მოყვასი** – mein einziger Genöß – ქართულ "ამხანაგს", რომელიც ეტიმოლოგიურად "ხანაგა"-ს ანუ "ობლების საკრებულო სახლს" (საბა) და იქ თავმოყრილ თანა-ობლების ერთობას უკავშირდება, თითქმის არაფერი აქვს საერთო გერმანულ "Genöß"-თან, რომელიც ძმები გრიმების ლექსიკონში "wertvolles und lehrreiches altes wort"-ად

ინოდება და რომლის ისტორიულ-ექსისტენციულ-ურ თავგადასავალსაც გრიმები განსაკუთრებული ტკბობით აღწერენ (აქვე შევნიშნავთ, რომ ამ ლექსიკონისგან მოწყვეტით ნიცშეს პოეტური თუ პროზაული ტექსტების თარგმნა ნებისმიერ მთარგმნელს უპირობო წარუმატებლობას ჰპირდება). ეს სიტყვა, თავისი უმდიდრესი სინქრონულ-დიაქრონული კონოტაციებით, შინაარსობრივად სწორედ "მოყვასს" შეესატყვისება.

დიდება და მარადისობა

*** ბასილისკოს კვერცხს გამოძიქვავ** – იხ. ესაია 59:5: "ასპიტის კვერცხებს ჩეკავენ და ობობას აბლაბუდას ქსოვენ; მათი კვერცხების მჭამელი კვდება და, თუ გატყდა, უნასი იჩეკება". ლუთერის ბიბლიაში არის არა Natter, არამედ - ბასილისკო: "brüten Basilisken eyer / vnd wircken Spinneweb" (1540 წლის გამოცემა). ბასილისკოს, სწორედ იმის გამო, რომ ის "თვალით მაკვდინებელი მხეცია" (საბა), ტექსტის გასაგებად არანაკლები მნიშვნელობა აქვს, ვიდრე – წმინდა წერილთან ამ და სხვა უამრავი პასაჟის დიალოგს.

*** თუმც უცებ, ელვა, / ნათელი და საზარელი, / უფსკრულიდან ცისკენ ნამეხი** – aber plötzlich, ein Blitz, / hell, furchtbar, ein Schlag – რა თქმა უნდა, Blitz

(ელვა)-ისა და Schlag (დარტყმა, ქუხილი, ჭექა)-ის დანყვილება შემთხვევითი არ არის, მათი გაერთიანებით Blitzschlag ("მეხი") მიიღება, აქედან – ჩვენი "ელვა" და "ნამეხი" (და არა "ნაქუხი" ან "ნაჭექი").

*** ელვის სხივი – Blitzstrahl** – ეს სიტყვა, გრიმების ლექსიკონზე დაყრდნობით, შეიძლებოდა თარგმნილიყო, როგორც "ელვის ისარი", მაგრამ, ჯერ ერთი, "ისარი" (Pfeil) დითირამების ციკლში სამჯერ არის ნახსენები და სამჯერვე – ურთიერთგანსხვავებული მეტაფორული დატვირთვით, მეორეც, "სხივი" ნიცშესთან კონცეპტუალიზებული სიტყვაა, რომელიც კონოტაციების მთელ ბადეს ქსოვს.

*** რომელსაც ვერცრა ნატვრა მისწვდება** – დედანშია Wunsch (სურვილი, სურვება) და არა "ნატვრა", მაგრამ კონტექსტუალურად "ნატვრა" და "სურვილი" აქ ერთმანეთს ემთხვევა. საქმე ის არის, რომ ერთმანეთისგან როგორმე უნდა გამემიჯნა "სურვილი", როგორც ამ კონკრეტულ კონტექსტში "ნატვრა-ოცნების" იდენტური "Wunsch" და "სურვილი", როგორც "wollen" "ნდომა" ("ნებება"), რომლითაც დატვირთულია ლექსის მეორე თავი და რომელიც ნიცშეს ფილოსოფიაში მისი მასწავლებლის, შოპენჰაუერის, ფილოსოფიიდან გადმოსული ცენტრალური კონცეპტია. მართალია, "Wil-

le" (ნება) ქართულად "ნებად" უნდა ითარგმნოს, მაგრამ არავითარი აუცილებლობა არ არსებობს, რომ wollen ყოველთვის ითარგმნოს, როგორც "ნდომა" და "ნებება". ნიცშეს ფილოსოფიურ პროზაშიც და პოეზიაშიც ხშირად კონტექსტუალურად უდანაკარგოდ ხერხდება "ნების" ჩანაცვლება "სურვილით". ამიტომ ვთარგმნეთ მე-2 თავის მე-2 სტროფის პირველი სტრიქონი "*Wer will bezahlt sein?*" როგორც – "ვის სურს, რომ იყოს გადახდილი?", მე-2 თავის მე-3 სტროფის პირველი სტრიქონი "*Willst du sie kaufen?*" როგორც – "მათი ყიდვა გსურს?" და ამავე თავის მე-5 სტროფის მე-2 სტრიქონი "*will ich schuldig sein*" როგორც – "მსურს (...)
მოვალე ვიყო".

Inhalt

[Motto]	4
Nur Narr! Nur Dichter!	6
Die Wüste wächst: weh dem, der Wüsten birgt...	16
Letzter Wille	30
Zwischen Raubvögeln	32
Das Feuerzeichen	42
Die Sonne sinkt	46
Klage der Ariadne	52
Ruhm und Ewigkeit	62
Von der Armut des Reichsten	72
<i>Widmung</i>	84
<i>Nachwort des Übersetzers</i>	85

შინაარსი

[ეპიგრამები]	5
მხოლოდ მასხარა! მხოლოდ მკოსანი!	7
უდაბნო ზეობს: ვაი მას, ვინც უდაბნოთ ძალავს...	17
უკანასკნელი ნება	31
მტაცებელ ფრინველთა შორის	33
ცეცხლნიშანი	43
მზე ჩადის	47
არიადნეს მოთქმა	53
დიდება და მარადისობა	63
უმდიდრესის სიღარიბისთვის	73
მიძღვნა	84
მთარგმნელის ბოლონიტიკვა	85

მეორე გამოცემის შესახებ

მთარგმნელმა უარი თქვა ყოფითი საჭიროებებისთვის მეგობრების მიერ ნაჩუქარი ოთხასი ლარის ათვისებაზე, აღნიშნული თანხით განახორციელა შინაარსობრივად უცვლელი და ჯიბის წიგნების ფორმატს მორგებული წინამდებარე გამოცემა, თარგმანი კი თავის ამ მეგობრებს მიუძღვნა.

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0186, ა. პოლიტკოვსკაიას 4,

☎: 5(99) 17 22 30; 5(99)33 52 02

E-mail: universal505@ymail.com;

gamomcemlobauniversali@gmail.com